

EDİTÖRÜN KATKI VE SORUMLULUKLARI

Yeşim GÖKÇE KUTSAL

*“Yalnız özgür insanların eğitilmesi gerektiğini söyleyen çoğunluğa değil;
yalnız eğitimlilerin özgür olduğunu söyleyen düşünörlere inanmalıyız”*
EPIKTETOS

Evrensel bilimin paylaşılmasını sağlayan bilimsel dergilerin ve editörlerinin temel işlevi; “ Bilimsel makale yazarının kendisini en etkin bir biçimde ifade etmesine yardımcı olmak ve bilimi anlaşılabilir bir şekilde yayınlamaktır”.Verilen emeğin ve harcanan zamanın getirisi ise ; “Bilimsel Saygınlık” ve “Bilim Ortamına Katkı Sağlamanın Onuru” dur.

Yayınlanan materyalin doğru ve geçerli olduğu konusunda güvence sağlaması gereken editör, bu anlamda okuyucuya karşı ciddi bir sorumluluk taşımakta ve yine bu amaca yönelik olarak tarafsız danışman seçimine özen göstermek durumundadır. Yayına kabul edilen makalenin sadece ve sadece bilimsel değeri nedeniyle yayınlanacağı güvencesini vermek editörün sorumluluğudur. Ayrıca yayına kabul edilme aşamasında sınırda kalan makaleler ile ilgili belirleyici son karar da editörünkidir.

Bilimsel makalelerin yayınlanma sürecinde öncelikle editör ve danışmanların süzgecinden geçmeleri temel kuraldır. Gerek dergi editörlüğü, gerekse danışmanlık özveri ve emek gerektiren uğraşlardır. Akademik çalışmalar ve rutin hekimlik uygulamaları yanında bir hekimin böylesi bir çalışmayı da üstlenmesinin altında yatan neden; bilimsellik tutkusu, editörlük veya danışmanlık yapılan derginin kalitesinin beğenilmesi ve daha üst düzeye taşınabilmesi isteği, derginin ilgi alanına giren konular ile ilgili olarak güncel bilgiye ulaşabilme arzusu olabilir. Gerekçe her ne olursa olsun tıp ortamına yadsınamaz bir katkı sunulacağı kesindir.

Başarılı bir editör ve danışman olabilmek için öncelikle iyi bir okuyucu olunmalıdır. İyi bir okuyucu olabilmenin ise iki yolu vardır: birinci yol diğer iyi okuyucuları dinlemektir. İki kişi nasıl aynı şekilde yazamazsa, aynı şekilde okuyamaz da; bir okuyucu dikkatini dile yoğunlaştırırken, bir diğeri makalenin kurgusuna odaklanır. Dolayısı ile iyi okuyuculardan fikir almak kişiyi geliştirir, zenginleştirir. İkinci yol ise pratik yapmaktır. Diğer kişilerin dokümanlarını incelemek, eleştirmek önemlidir, fakat sadece bazı noktaların net olmadığını ifade etmek yetmez. Okuyucunun kafasını karıştıran konuları açıklamak gerekir. Ayrıca bir metnin sadece zayıf yönlerini değil, başarılı kısımlarını da vurgulamak gerekir ki, bu da en az diğeri kadar zordur. Yazın dilinde ve makale yazmada olgunlaşmanın temel taşı okuyucu olarak olgunlaşmaktır.

Dergilere yayınlanma beklentisi ile gönderilen makalelerin değerlendirilmesi için danışmanların seçimi ve gelen değerlendirme sonuçlarının makale yazarına yansıtılması aşamaları edi-

Prof.Dr.Yeşim GÖKÇE KUTSAL
Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi, Türk Geriatri Dergisi Editörü
ykutsal@hacettepe.edu.tr ygkutsal@gmail.com

törün sorumluluğundadır. Eğer danışmanlar akıllıca seçilirse; değerlendirmeler anlamlı olacak ve editör makalenin kabulü ile ilgili olarak kolayca karar verebilecektir. Makalenin kabul edilemeyeceği düşünülüyorsa ve bu konuda hiç kuşku yok ise, bu karar uygun ve anlaşılabilir bir şekilde yazara bildirilir. Danışman eleştirisi çok uzun ve karmaşık ise yazara onu yönlendirebilecek olan kısımları gönderilmelidir, dolayısı ile yazara yol gösterici olan, hangi değişikliklerin makalenin kabulü açısından şart olduğunu tanımlayan editörün mektubudur. Eğer minör değişiklikler istenmişse ve bunlar yerine getirilmişse makale yayına kabul edilir, eğer ciddi bazı revizyon ve değişiklikler istenmişse makalenin düzeltilmiş şekli tekrar danışmanlara gönderilip onay istenmelidir. Bu prosedür ciddi gecikmelere neden olabileceğinden bu aşamada editöre önemli bir görev düşmektedir. Eğer gerekmiyorsa ve danışman tarafından talep bildirilmemişse her makale tekrar danışmanlara gönderilmemelidir. Nihayet yayınlanabilecek hale geldiğine inanılan her makale editör tarafından gözden geçirilip onaylanmalıdır.

Okunululuk oranı yüksek dergilere doğal olarak yayınlanma talebi ile gönderilen makale sayıları da yüksek olacak ve bu durum o dergilerin danışmanlarını oldukça güçlü bir pozisyona sokacaktır. Danışmanlar derginin yayın politikasında ve bilimsel içeriğinde yaşamsal önem kazanacaklardır. Bu aşamada danışmanlar tarafından bu yetkinin ve gücün olumsuz yönde kullanılması editörü, dergi yayın kurulunu, derginin yayın organı olduğu kuruluşa zor durumda bırakabileceği için; editörlere; danışmanların, yayın kurulu üyelerinin, derginin yayın organı olduğu kuruluşun yetkililerinin ve hatta okuyucuların da katılımı ile periyodik olarak ciddi bir değerlendirme yapmaları ve dergiyi içerden ve dışardan destekleyen ekibi her açıdan tekrar gözden geçirmeleri önerilmektedir.

EDİTÖRLERİN SORUMLULUKLARI

- 1- Editörler okuyucularına karşı sorumludurlar ve okuyucularının gereksinim ve beklentilerini öğrenmelidirler,
- 2- Yayınların değerlendirilmesi sonrasındaki kararlar ve bunların uygulanışı ile ilgili olarak bir sistem oluşturmalıdır,
- 3- Dergide yer alan araştırmalardaki deneklerin hak ve güvencelerinin sağlandığından, uluslar arası etik kurallara uyulduğundan, etik kurul onaylarının alındığından, bilgilendirilmiş onam formunun imzalandığından emin olmaya çalışmalıdır,
- 4- Derginin içeriğinden ve makale çeşitlerinden sorumludurlar,
- 5- Yazarlara bilgi, yayın hazırlama ve gönderim kurallarının belirlenmesini ve okuyuculara duyurulmasını sağlamalıdır,
- 6- Makalelerin gecikmeden değerlendirilmesi ve yayına kabulü veya reddi açısından uygun bir işlem / prosedür geliştirmeli ve bunun sürekliliğini sağlamalıdır,
- 7- Makalenin danışmanlarca değerlendirilme sürecinde çalışmanın içeriğinin ve yazarların adlarının gizliliğini sağlamalıdır,
- 8- Kararlarının arkasında durmalı, fakat verdikleri kararı gereği halinde yeniden gözden geçirmek konusunda da tereddütlü olmamalıdır,
- 9- Sadece makalelerin değil, yapılan araştırmaların kalitesinin artırılması konusunda da çaba harcamalıdır,
- 10- Yazarlara makale hazırlama ve gönderimi, danışmanlara ise makale değerlendirmesi için kılavuzlar yayınlamalı ve bunları düzenli olarak güncellemelidirler,
- 11- Makalenin değerlendirilmesi ve basımı aşamalarında yapılan hataların düzeltilmesi konusunda hazırlıklı olmalı ve gereği halinde özür yazısı yayınlamalıdır,
- 12- Editöryal değerlendirme sürecinde hiçbir etki altında kalmadan bağımsız olarak karar

vermeli ve bu konuda yazarlara da güvence vermelidirler,

13- Yayın etiği ihlali veya bilimsel ahlaka aykırı durumlarda konunun aydınlanması için tüm araştırmaları yapmalı, gerekiyorsa sorunu akademik üst makamlara taşıyarak soruşturmayı genişletmeli, konu aydınlanıncaya kadar makaleyi yayınlamamalıdır. Sorun makale yayımlandıktan sonra ortaya çıkmış ve yazarın suçu kanıtlanmış ise; editörler bir üst akademik kurmandan gelen yazı ile bu gerçeği açıklamalı, kendi insiyatiflerini kullanarak, detaylı araştırma yaptırmadan bu tür yazıları yayınlamamalıdır.

14- Görevlerini ve sorumluluklarını herhangi bir şekilde etkileyecek kişisel, ekonomik veya politik bağlantıları olmamalıdır,

15- Dergilerinin geleceğine yönelik planlar yapmalı, gerekirse derginin yayın politikasını tekrar gözden geçirmelidirler,

16- Editörler dergi içeriğini belirlemede kesinlikle bağımsız olmalıdırlar; yayınevinin reklamlar vb konularındaki yaklaşımını bilmeli, bilimsel içeriğin reklamlardan tamamen ayrı olması konusunda hiçbir baskı altında olmamalıdırlar.

17- Araştırma sonuçları makale dergide yayına kabul edildikten sonra dergi editörünün onayı ile medyaya ve halka sunulabilir. Yayına kabul edilmemiş bir makale prematür bir çalışmadır ve medyaya yansıtılamaz.

18- Editörler dergilerinin yılda kaç sayı çıkacağını, değerlendirme süreçlerinin ne kadar zaman alacağını, dergiye gönderilen makalelerin kabul oranını belirlemeli ve okuyucularını da bilgilendirmelidirler.

Editörler pek çok genç araştırmacıyı çalışmalarını yayına hazırlama konusunda yönlendirir ve yüreklendirirler. Toleranslı ve sempatik kişilik özelliklerine sahip olanlar çalışmaların tekrar gözden geçirilmesinde ve gerekiyorsa daha verimli bir alana yönlendirilmesinde etkili olabilirler. Çoğu editörün en önemli kazanımı dergisinin standardının yükseldiğini, kalitesinin ve okur kitlesinin arttığını görmektir. Dergi bilimsel literatüre katkıda bulunuyorsa editörün çabaları amacına ulaşmıştır.

Bütün bu süreçte editörün bağımsızlığı ve herhangi bir unsur tarafından baskı altına alınmaması son derece önemlidir. Profesyonel kuruluşlar tarafından yayınlanan dergilerin editörlerinin de aynı bilimsel dernekler tarafından yayınlanan dergilerin editörleri gibi bağımsız olmaları açısından gerekirse yazılı sözleşmeler yapılarak bağımsızlık garantileri sağlanmalıdır. Bu aşamada "Bilimsel Editör" ve "Yönetici Editör" tanımlamalarına da açıklık getirmek gerekir.

Bilimsel Editör: Editörlük görevi aktif çalışan bilim insanı olmayı gerektirmektedir, çünkü yayınlanacak olan çalışmaların halen var olan bilgilere katkısı, öne sürdüğü hipotezler, tutarlılığı, test edilebilirliği ve tekrarlanabilirliği gibi belli özelliklere sahip olup olmadığını kontrol edecek olan kişi editördür.

Editörün temel görevlerinden bir diğeri etik kavramının korunmasıdır. Bilimsel yayın dünyası hareketli ve bir anlamda karşılaştırmalı, yarışmalı bir ortamdır. Editörler haklı olarak önemli olduğunu düşündükleri ilginç yazıları yayınlamaya daha fazla okuyucuya hitap etmek isterler. Ancak bu platformda "bilimsel yayın etiği" kurallarının dışına çıkılmaması gerekir, çünkü etik kuralların herhangi bir nedenle ihlali durumunda sorumlu kişilerden biri de editördür.

Kısaca editörler derginin bilimsel standardından sorumludur ve derginin kalitesini belirleyen en önemli kişilerdir.

Yönetici Editör: Yönetici editör genelde ücretli ve tam zamanlı olarak çalışan bir profesyoneldir. Hemen tüm büyük yayınevlerinin yönetici editörleri vardır. Oysa bilimsel editör, çalışmalarını gönüllülük bazında yürüten bir bilim insanıdır. Bir makalenin kabulü veya reddi ile ilgili son kararı bilimsel editör verir. Yönetici editör ise; makale değerlendirme işleminin idari ayrıntıları ile ve bürokratik yazışmalar ile ilgilenir. Kabul edilmiş metnin yayınlanma aşamasındaki düzeltmeleri ve yayınlanma sırasındaki sorunların çözümünü üstlenir.

EDİTÖRDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

1. Önceden yayınlanmış bilimsel araştırmaları olmalıdır. Yazarlar ve danışmanlar daha önceden tanıdıkları ve konu ile ilgili araştırmaları, konferansları ve hatta ödülleri olan kişilerle daha rahat çalışırlar.

2. Aktif bir araştırmacı olmalıdır. Araştırma yapan, okuyan, kongrelere katılmaya devam eden kişiler konuya ve güncel bilgilere daha hakim olurlar.

3. İyi organize olmuş bir kişi olmalıdır. Zamanını etkin bir şekilde kullanabilen, diğer projelerine öncelik vererek derginin işlerini aksatmayan kişiler editör olabilirler.

4. Diplomatik özelliklere sahip, iyi kararlara varabilen bir kişi olmalıdır. Karar verecek olan kişiler editörlerdir ve bu kararları ne olursa olsun uygun bir dil ile tebliğ etmek durumundadırlar. Çoğu kez iyi verilmiş kararlar sağ duyu yardımı ile verilen kararlardır ve zeka ya da bilimsel becerilerle birebir örtüşmeleri gerekmez. Editör gözü ile bilimsel makale değerlendirme aşamasında karar verilmesi gereken ana başlıklar şöyle sıralanabilir :

a-Makalenin derginin yayın politikasına ve hedef kitlesine uygun olup olmadığının belirlenmesi,

b-Danışmanların seçilmesi (Söz konusu makale açısından en iyiler seçilmiş midir, yoksa daha ayrıntılı bir araştırma süreci daha iyi danışmanlara ulaşılmasını sağlayabilir mi?)

c-Değerli danışma kurulu üyelerinin zamanının onlara özensiz hazırlanmış metinler gönderilerek harcanmaması,

d-Danışman raporlarının toplanması (Bu raporlar mantıklı mıdır? Danışmanın konu işle ilgili bilgi birikimini yansıtmakta mıdır? Bir başka danışmanın görüşüne gereksinim var mıdır? Editör yazarları nasıl yönlendirmelidir?)

e-Makalelerin revizyonlarının kabulü (Yeterli bir revizyon yapılmış mıdır? İlk danışmandan veya yeni bir danışmandan tekrar değerlendirme istenmesi gerekmekte midir ?)

f-Makalenin kabul veya reddi konusunda son kararın verilmesi.

5. Toleranslı bir kişi olmalıdır. Editörün en önemli özelliklerinden birisi de yazar, danışman ve kendisi arasındaki olası anlaşmazlığı ve fikir ayrılıklarını önlemek veya yumuşatmaktır.

6. Kariyerinde belli bir noktaya ulaşmış olmalıdır.Editör olarak akademik kariyerinde istediği noktaya ulaşmış bir araştırmacının seçilmesi daha uygundur, çünkü meslek hayatının veya kariyerinin başındaki kişiler açısından dergi işleri“ araştırmalarını engelleyen bir yük” gibi algılanabileceğinden editörlük görevine gerekli özeni gösteremeyebilirler.

Potansiyel editörlerin görevi kabul etmeden önce bilmeleri gereken konular

1-Derginin sahibi kimdir? Bilimsel dernek, üniversite, eğitim kurumu, hastane, vakıf, resmi kurum veya yayınevleri olabilir. Her yayınevinin editöriyal görevlendirmelere farklı bir yaklaşımı vardır. Bu konu mutlaka net olarak öğrenilmelidir

2-Derginin geçmişi nasıldır? Daha önceki editör neden görevden ayrılmıştır? Bir sözleşme yapılacak mıdır? Şartları nelerdir?

3-Editör kime/ hangi kuruluşa karşı sorumludur? (Derneğin başkanı, kuruluşun müdürü, üni-

versite yönetimi, yayınevi sahibi vb)

4-Uygun bulunduğu her makaleyi yayınlayabilme özgürlüğüne sahip midir?

5-Derginin sahibi olan kuruluşun yayın politikası nasıldır? Derginin yayınlanmasının birincil amacı nedir? Amaç, derginin sahibi olan kuruluşun çalışanlarının makalelerini yayınlamak mı? Gelir elde etmek mi? Bilimsel literatüre katkıda bulunulmasına destek olmak mıdır?

6-Dergide yayınlanacak makale türleri (araştırma, derleme, editöre mektup, olgu sunumu vb) sabit midir? Editör değişiklik yapabilir mi? Bazı konulara öncelik vererek derginin bilimsel profilini / yönünü değiştirebilir mi? Bazı özel konular için yer açabilir mi?

7-Dergi sahibi veya yayınevi danışman değerlendirmesine tabi tutmadan bazı yazıların/ makalelerin yayınlanmasını istemekte midir?

8-Yayınevinin pazarlama ve reklam politikası nasıldır? Bu yaklaşım bir editöre uygun mudur? Editörce kabul edilebilir bir şekilde mi yapılmaktadır?

9-Derginin yayın aralığı nedir? Sayfa sınırlaması var mıdır? Reklamlar ve / veya tanıtım yazıları bu sınırlamaya dahil midir?

10-Editör derginin üretimi ile ilgili aşamalardan da sorumlu mudur?

11-Derginin basılı versiyonu yanında elektronik versiyonu da mevcut mudur? Her ikisinin içeriği de aynı mı olacaktır? Yoksa farklı mı hazırlanacaktır?

12-Editöriyel işlemlerin yapılacağı ofisin yeri nerededir? Editör yardımcıları ve / veya editörler kurulu oluşturulacak mıdır? Yeterli destek personel ve teknik donanım sağlanacak mıdır?

13-Editöre ve / veya editör yardımcılarına konu ile ilgili bilimsel etkinliklere katılmaları için destek sağlanacak mıdır?

Yukarıdaki soruların yanıtlanması potansiyel editöre karar verebilmesi açısından yardımcı olacak ve bilimsel standardı yüksek bir dergide bağımsız olarak çalışmasını kolaylaştıracaktır.

KARARLARIN VERİLMESİ VE YAZARLAR İLE İLETİŞİM

1-Makalenin kabulü veya reddi ile ilgili bir sistem geliştirilmelidir.

2-Kararlar hangi ölçütlere göre alınacaktır? Danışmanların önerileri mi?, Dergide yerin olup olmaması mı? Editörün görüşü mü?

3-Editör yeni öneri ve görüşlere açık olmalı, fakat bunların bir anlamda zaman kaybı olabileceğini de göz önüne almalıdır.

4-Yazarlara son kararı bildirecek olan kişi editördür, bu; danışmanların görüşlerinin ötesinde ayrı bir açıklamanın editör tarafından hazırlanarak yazarlara gönderilmesi anlamına gelir.

5-Yayınlanma potansiyeli olan makalelerin danışman önerileri doğrultusunda düzeltilmesi ile ilgili olarak editör yazarları yüreklendirmeli, desteklemelidir.

6- Yayınlanamayacak kadar ciddi düzeltme gerektiren yazılar ise editör tarafından reddedilmeli, fakat yazarları makaleyi yeniden yazmak ve başka bir dergiye göndermek konusunda destekleyen bir üslup kullanılmalıdır.

7-Makalelerin reddedilmesi ile ilgili kararlarda; makalenin bilimsel açıdan yetersiz olması (tasarımın zayıflığı, yöntem hatası vb), orijinal özelliğinin olmaması, derginin hedef kitesine hitap etmemesi veya dergide yer olmaması gibi ölçütler temel alınmalıdır.

8-Editör kendi dergisine bir makale gönderirse ki bu çok seyrek olmalıdır, makale editör yardımcıları ve danışmanlar tarafından rutin işlemler uygulanarak objektif bir şekilde değerlendirilmelidir.

9-Editörün çalıştığı kurumdan veya çalışma arkadaşlarından gelen makalelere de editör yardımcısı veya yayın kurulu dışından bağımsız bir kişi tarafından standart prosedür uygulanmalıdır.

10-Danışman önerileri doğrultusunda revize edilmiş makaleler editör veya eğer talep etmişse

ilk değerlendirmeyi yapan danışman tarafından tekrar gözden geçirilip yeterli ve uygun değişiklik yapıp yapılmadığı incelenir. Makale yeni bir danışmana gönderilmez.

11-Reddedilen makalelerin yazarları makul ve geçerli gerekçeler ile itiraz ederlerse ret kararları editör tarafından tekrar gözden geçirilebilir. Bu tür sorunlar danışmanlar yeterli zamanı ayırmamışlar ise veya uygun olmayan öneriler getirmişler ise yaşanabilmektedir.

12-Daha önce düzeltme istenen bir makale gerekli düzeltmeler / uyarlamalar yapılmadan tekrar gönderilmişse editör derhal reddetmelidir.

13-Editör herhangi bir nedenle reddedilen bir makaleyi tekrar değerlendirmeye almak isterse yeni danışmanlar seçmesi daha uygun olur.

DERGİ İÇERİĞİNİN BELİRLENMESİ

1-Dergilerin içeriği dergi sahibi olan kurumun tutumuna, uzmanlık dalına, ilgi alanına veya derginin yayınlandığı coğrafik bölgenin özelliklerine göre değişiklik gösterebilir.

2-Dergide daha önce yayınlanan makaleler de yazarlara o derginin yayın politikaları açısından hangi konuların öncelikli olduğu konusunda fikir verecektir.

3-Editör derginin hedef kitlesinin beklentilerini ve gereksinimlerini göz önüne alarak bir vizyon geliştirmeli; gelecek vadeden konulardaki araştırmaların dergiye gönderilmesi için bir stratejisi olmalıdır.

4-Geniş bir kitleye hitap etmek üzere genel konulara mı ağırlık verileceği, yoksa derginin kapsamı daraltılarak belirli bir konuda üst düzey araştırmalara mı yer verileceği belirlenmelidir.

5-Dergide yayınlanacak makale türleri ve oranları da netleştirilmeli; editöriyal yazıların, derleme makalelerin, yeni gelişmelerin, mesleki haberlerin veya tematik yazıların yer alıp almayaacağı belirlenmelidir.

6-Editörler daha iyi, üst düzey bilimsel makaleleri çekebilmek için yazarlara davetler yapabilirler. Fakat dergiye gönderilen her makalenin standart değerlendirilme sürecinden geçeceği ve kabul edilme garantisi verilmediği de açık olarak belirtilmelidir.

SON SÖZ

Yazarlar evrensel bilime katkıda bulunmak veya akademik kariyer basamaklarını tırmanmak için makale yazmaktadırlar. Hareket noktası ne olursa olsun harcanan emek göz ardı edilemez. Kendileri de birer araştırmacı olan editör ve danışmanların bu gerçeği yadsımamaları gerekir. Bunun yanı sıra unutulmamalıdır ki bir derginin bilimsel standardı ve kalitesi, editörün ve danışmanların o dergide yayınlanması istemi ile gönderilen makaleleri inceleyip değerlendiren verdikleri emek ve harcadıkları zaman ile doğru orantılıdır.

Kaynaklar:

1-Gökçe Kutsal Y: Klinik araştırma ilkeleri. In: Beyazova M, Gökçe Kutsal Y (Eds): *Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (Cilt I)*, Güneş Kitabevi, Ankara, 2000, pp: 52- 62.

2-Gökçe Kutsal Y: Bilimsel Makalenin Değerlendirilmesi. *Türkiye FTR Dergisi, Bilimsel Araştırma ve Tıbbi Etik Özel Sayısı*, 2000;3

3-Gökçe Kutsal Y: Editör Gözüyle Danışmanlık. In: Yılmaz O (Ed): *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2003, TÜBİTAK-ULAKBİM*, Ankara, 2003, pp:13-27.

4-Gökçe Kutsal Y: Editör Sorumluluğu. In: Yılmaz O (Ed): *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004, TÜBİTAK-ULAKBİM*, Ankara, 2004, pp:135-142

5-Gökçe Kutsal Y, Atalay A, Özçakar L: *İdeal Bilimsel Dergi*. In: Yılmaz O (Ed): *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2004, TÜBİTAK-ULAKBİM*, Ankara, 2004, pp:245-249.

6-Gökçe Kutsal Y: *Evrensel Bilimin Paylaşımı* In: Yılmaz O (Ed): *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005, TÜBİTAK-ULAKBİM*, Ankara, 2005, pp: 3-5.

7-Gökçe Kutsal Y, Korkmaz N: *Ulusal Süreli Yayınlarımıza Eleştirel Bakış* In: Yılmaz O (Ed): *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık-2005, TÜBİTAK-ULAKBİM*, Ankara, 2005, pp:339-345.

8-World Association of Medical Editors / Resources - www.wame.org